

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

SVEUČILIŠNI RAČUNSKI CENTAR

P R A V I L N I K

**Portala hrvatskih znanstvenih i
stručnih časopisa – Hrčak**

Zagreb, studeni 2018.

Temelji za donošenje pravilnika:

↪ Statut Srca, članak 31. stavak 1. točka j.

Datum donošenja: 29. studenog 2018.

Datum stupanja na snagu: 29. studenog 2018.

Prethodne inačice pravilnika:

U Zagrebu 29. studenog 2018.

Klasa: 030-02/18-331/001

Ur. broj: 3801-3-331-01-18-1

M.P.

Ravnatelj Srca

dr. sc. Zoran Bekić, v. r.

SADRŽAJ

1. OSNOVNI POJMOVI.....	4
2. UVRŠTAVANJE ČASOPISA U HRČAK	5
3. PRAVA I OBVEZE UREDNIŠTVA I IZDAVAČA ČASOPISA UVRŠTENOG U HRČAK.....	5
4. PRAVA I OBVEZE ADMINISTRATORA ČASOPISA U HRČKU	7
5. PRAVA I OBVEZE AUTORA.....	7
6. PRAVA I OBVEZE KORISNIKA.....	7
7. PRAVA I OBVEZE SRCA	8
8. SAVJET HRČKA.....	9
9. ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA	10
10. ZAVRŠNE ODREDBE	11

1. OSNOVNI POJMOVI

Članak 1.

Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa – Hrčak (dalje u tekstu: **Hrčak**) je sustav koji, uz ulogu središnjeg portala za pristup znanstvenim i stručnim časopisima te časopisima za popularizaciju znanosti i kulture, omogućava uredništvima časopisa uređivanje časopisa i objavu cjelovitih tekstova u otvorenom pristupu.

Hrčak promovira i potiče **načela otvorenog pristupa**, stoga se u Hrčak uvrštavaju časopisi koji omogućavaju otvoreni pristup cjelovitim tekstovima svojih radova.

Hrčak je nastao na poticaj i na temelju ideje grupe informacijskih stručnjaka i knjižničara okupljenih u okviru Hrvatskog informacijskog i dokumentacijskog društva (HID), a realiziran je u razdoblju 2004. – 2006. godine u Srcu, uz potporu tadašnjeg Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Tradicija je Hrčka da je oko njega okupljena zajednica urednika, izdavača i informacijskih stručnjaka koja u suradnji sa Srcem usmjerava rad i razvoj Hrčka.

Sveučilišni računski centar Sveučilišta u Zagrebu (dalje u tekstu: **Srce**) javna je ustanova koja gradi nacionalnu e-infrastrukturu sustava znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, a kao dio svoje redovne djelatnosti planira, nabavlja i udomi računalno-komunikacijsku infrastrukturu te planira, razvija i održava programsku infrastrukturu potrebnu za funkcioniranje Hrčka.

Časopis je serijska publikacija koja se objavljuje u definiranim vremenskim razmacima u tiskanom i/ili elektroničkom obliku.

Otvoreni pristup (engl. *Open Access*, OA) je slobodan, besplatan i neometan mrežni pristup digitalnim informacijama koji omogućava njihovo čitanje, pohranjivanje, distribuciju, pretraživanje, dohvaćanje, indeksiranje i/ili drugo zakonito korištenje. *Slobodan* u ovom kontekstu znači trajno slobodan od bilo kakvih ograničenja i postavljanja uvjeta za pristup.

Članak 2.

Administrator časopisa u Hrčku je osoba koja ima ovlasti uređivanja i objave sadržaja časopisa u Hrčku, a imenuje ga uredništvo časopisa.

Autor je osoba čiji rad se pohranjuje i objavljuje u okviru nekog časopisa u Hrčku.

Korisnik je osoba koja pristupa sadržajima dostupnim na Hrčku.

Savjet Hrčka savjetodavno je stručno tijelo Srca koje sudjeluje u praćenju rada i planiranju razvoja, zastupajući pri tome interese časopisa, autora i svih korisnika Hrčka.

Tim Hrčka je tim u Srcu koji se brine o pouzdanom radu Hrčka, planira i obavlja poslove razvoja i održavanja Hrčka te urednicima časopisa pruža podršku u korištenju Hrčka.

Kriteriji za uvrštavanje časopisa u Hrčak javno su objavljeni kriteriji koje časopis mora ispunjavati kako bi bio uvršten u Hrčak.

Upute za uredništva časopisa u Hrčku su dokumentacija namijenjena uredništvima i administratorima časopisa u Hrčku koja pojašnjava način ažuriranja podataka o časopisu, sveščiću i radu.

Elektronički identitet u sustavu AAI@EduHr je elektronički identitet u autentikacijskoj i autorizacijskoj infrastrukturi sustava znanosti i visokog obrazovanja u RH. Elektronički identitet, kao i podršku u njegovom korištenju, pripadnici akademske i istraživačke zajednice dobivaju u svojoj matičnoj ustanovi (visokom učilištu, institutu i sl.).

2. UVRŠTAVANJE ČASOPISA U HRČAK

Članak 3.

Uredništvo časopisa može zatražiti uvrštavanje časopisa u Hrčak isključivo popunjavanjem obrasca za prijavu novog časopisa na stranicama Hrčka (<https://hrcak.srce.hr>).

Članak 4.

Odluku o zahtjevu za uvrštavanje časopisa u Hrčak donosi tim Hrčka na temelju *Kriterija za uvrštavanje časopisa u Hrčak*.

U procesu evaluacije zahtjeva tim Hrčka može tražiti dodatna pojašnjenja i dokumentaciju te uredništvu časopisa može sugerirati korekcije nužne za ispunjavanje kriterija za uvrštavanje časopisa u Hrčak.

Odluku o prihvaćanju ili odbijanju podnesenog zahtjeva tim Hrčka donosi u roku od 15 dana od zaprimanja svih podataka potrebnih za njeno donošenje. Odluku o prihvaćanju ili odbijanju podnesenog zahtjeva tim Hrčka elektroničkim putem dostavlja uredništvu časopisa, administratoru časopisa u Hrčku navedenom na obrascu zahtjeva i Savjetu Hrčka.

Tim Hrčka vodi elektroničku evidenciju o svim zaprimljenim zahtjevima i donesenim odlukama povezanim s tim zahtjevima.

Članak 5.

Na odluku Srca o odbijanju zahtjeva za uvrštavanje časopisa u Hrčak uredništvo časopisa može se žaliti Savjetu Hrčka elektroničkim putem na adresu hrcak-savjet@srce.hr u roku od 10 dana od zaprimanja obavijesti o odbijanju.

Odluku o žalbi Savjet donosi u roku od 14 dana od njenog zaprimanja. Odluka Savjeta je konačna.

Uredništvo časopisa koji nije uvršten u Hrčak može, ako smatra da je u međuvremenu časopis ispunio kriterije za uvrštavanje, podnijeti novi zahtjev najranije tri mjeseca nakon odluke kojom je prethodni zahtjev odbijen.

Članak 6.

Po donošenju odluke o uvrštavanju časopisa u Hrčak, administrator časopisa u Hrčku, naveden na obrascu zahtjeva, dobiva administratorske ovlasti za časopis u Hrčku.

3. PRAVA I OBVEZE UREDNIŠTVA I IZDAVAČA ČASOPISA UVRŠTENOG U HRČAK

Članak 7.

Smatra se da uredništvo časopisa djeluje uz suglasnost izdavača časopisa.

Članak 8.

Uredništvo i izdavač/izdavači časopisa odgovorni su i nadležni za sadržaj, ažurnost i točnost podataka svojeg časopisa u Hrčku, što uključuje i postupanje u skladu s propisima koji štite prava intelektualnog vlasništva autora i trećih osoba.

Uredništvo i izdavač/izdavači časopisa snose odgovornost za sve posljedice koje mogu proizaći iz eventualne neažurnosti i netočnosti podataka te kršenja prava intelektualnog vlasništva.

Članak 9.

Uredništvo časopisa uvrštenog u Hrčak mora imenovati minimalno jednu osobu administratorom časopisa u Hrčku. Uredništvo časopisa imenuje administratora časopisa u Hrčku na sljedeći način:

- popunjavanjem *online* obrasca zahtjeva za uvrštavanje časopisa u Hrčak
- slanjem ovjerenog dopisa u elektroničkom obliku na adresu hrcak@srce.hr. Dopis mora sadržavati sljedeće podatke o administratoru časopisa u Hrčku: ime, prezime, adresu elektroničke pošte i broj telefona.

Administrator časopisa može putem sučelja za administriranje časopisa davati ili oduzimati ovlasti administriranja časopisa u Hrčku drugim osobama.

Članak 10.

Odgovornost je uredništva časopisa da podaci o časopisu na Hrčku budu u cijelosti popunjeni i ažurni, što uključuje i priložene dokumente (npr. impresum, upute autorima,...).

Članak 11.

Odgovornost je uredništva časopisa ažurno objavljivanje cjelovitih sveščića sa svim uključenim radovima najkasnije na dan tiskanja papirnate inačice ili objave digitalne inačice sveščića.

Recenzirani radovi koji još nisu uvršteni u neki sveščić mogu se objavljivati u okviru posebnih *Online first* (ili *As Soon As Possible*) sveščića.

U izuzetnim slučajevima, kada časopisi imaju posebne poslovne modele izdavanja, dopuštena je objava sveščića nakon zadržke od najviše 6 mjeseci nakon objave tiskane i/ili digitalne inačice sveščića, o čemu treba postojati jasna naznaka unutar *Osnovnih podataka o časopisu*.

Članak 12.

Odgovornost je uredništva časopisa ažurna objava radova u otvorenom pristupu zajedno sa svim potrebnim bibliografskim podacima, u skladu s *Uputama za uredništva časopisa u Hrčku*.

Članak 13.

Uredništvo časopisa nadležno je za otklanjanje grešaka u podacima unutar časopisa u Hrčku u najkraćem mogućem roku nakon saznanja. Ovaj rok ne može biti duži od 10 dana.

Članak 14.

Uredništvo časopisa nadležno je za odgovaranje na upite korisnika i autora u vezi sa sadržajem časopisa.

Članak 15.

Uredništvo časopisa podnosi prijedloge za doradu i proširenje programske podrške Hrčka elektroničkim putem na adresu hrcak@srce.hr.

4. PRAVA I OBVEZE ADMINISTRATORA ČASOPISA U HRČKU

Članak 16.

U sučelje za administriranje časopisa administrator časopisa u Hrčku prijavljuje se isključivo svojim elektroničkim identitetom u sustavu AAI@EduHr ili svojim elektroničkim identitetom izdanim kroz društvene mreže (Google, Facebook, LinkedIn, Twitter).

Zabranjeno je dijeljenje identiteta koji se koristi za pristup sučelju za administriranje Hrčka s drugim osobama (dijeljenje korisničke oznake i lozinke).

Članak 17.

Administrator časopisa može, uz suglasnost uredništva časopisa, drugoj osobi dodijeliti ili opozvati ovlasti administriranja časopisa putem sučelja za administraciju časopisa.

5. PRAVA I OBVEZE AUTORA

Članak 18.

Podršku autorima u vezi s radovima objavljenim na Hrčku pruža uredništvo časopisa u okviru kojeg je rad objavljen.

Članak 19.

Zaštitu svojih prava intelektualnog vlasništva i sva druga prava u vezi s pojedinim radom objavljenim na Hrčku autor rješava isključivo s uredništvom časopisa nadležnim za sporni rad.

6. PRAVA I OBVEZE KORISNIKA

Članak 20.

Korisnik pristupa sadržajima na Hrčku u skladu s politikama korištenja metapodataka i podataka objavljenim na *web*-stranicama Hrčka te uvjetima korištenja radova koje definira uredništvo časopisa.

Članak 21.

Podršku korisnicima u vezi s radovima objavljenim na Hrčku pruža uredništvo časopisa u okviru kojeg je rad objavljen.

7. PRAVA I OBVEZE SRCA

Članak 22.

Srce je odgovorno za opći izgled i funkcionalnost Hrčka.

Srce poduzima sve raspoložive mjere zaštite podataka od neovlaštenog pristupa i korištenja te gubitka ili uništenja.

Srce planira i proširuje računalne resurse kako bi osiguralo stabilan i kontinuiran rad Hrčka.

Srce priprema, i u Planu rada Srca iskazuje, poslove redovnog održavanja Hrčka i planirane razvojne iskorake na Hrčku.

Sredstva potrebna za rad i razvoj Hrčka Srce osigurava u okviru svojeg redovnog proračuna, u mjeri u kojoj je to objektivno moguće. Potrebna dodatna sredstva Srce potražuje od ministarstva nadležnog za znanost, a planovi redovnog održavanja i razvoja usklađuju se s raspoloživim i dodijeljenim sredstvima.

Članak 23.

Ravnatelj Srca imenuje tim i voditelja tima Hrčka.

Voditelj tima Hrčka koordinira rad tima i odgovoran je za rad i odluke koje tim donosi.

Članak 24.

U slučaju ozbiljnih kršenja odredbi ovog Pravilnika, Srce može bez prethodne najave učiniti nedostupnim ili obrisati pojedini rad, sveščić ili časopis. Informacije o provođenju takve aktivnosti, kao i odgovarajuće obrazloženje, tim Hrčka istodobno dostavlja uredništvu i administratorima odgovarajućeg časopisa elektroničkim putem.

Članak 25.

Srce se za komunikaciju s uredništvom i izdavačem/izdavačima pojedinog časopisa koristi isključivo elektroničkim adresama unesenim kroz sučelje za administriranje časopisa koje mogu ažurirati administratori časopisa.

Srce za zajedničku komunikaciju s uredništvima časopisa u Hrčku, te izdavačima i administratorima tih časopisa, održava *mailing* listu Hrčka: hrcak-l@srce.hr.

Navedene skupine korisnika dodaju se na listu automatski i ne mogu se odjaviti dok ne prestane njihova uloga u vezi s konkretnim časopisom u Hrčku.

Srce se navedenom listom koristi za:

- najavu radova na komponentama sustava Hrčak koji mogu prouzročiti nedostupnosti Hrčka
- zahtjeve za određenim aktivnostima koje moraju odraditi svi administratori, uredništva ili izdavači
- obavijesti o planovima, politikama i funkcionalnostima Hrčka

- informiranje o novostima i događanjima povezanim sa Hrčkom, otvorenom znanosti ili istraživačkim infrastrukturama.

Članak 26.

Srce može, na temelju javno objavljenih kriterija koje je donio Savjet Hrčka, provoditi provjeru usklađenosti časopisa s tim kriterijima, te u skladu s tim kategorizirati časopise u Hrčku.

Članak 27.

Srce ne odgovara za štetu prouzročenu prekidom u radu Hrčka koja može nastati zbog više sile ili okolnosti na koje Srce nema utjecaj.

Srce ne odgovara za štetu prouzročenu eventualnim pogreškama u programskoj podršci na kojoj je temeljen Hrčak.

8. SAVJET HRČKA

Članak 28.

Prepoznajući potrebu da urednici, izdavači te šira istraživačka, akademska i stručna javnost aktivno sudjeluju u raspravama i odlučivanju o statusu i smjeru razvoja Hrčka, Srce imenuje Savjet Hrčka.

Članove i predsjednika Savjeta Hrčka imenuje ravnatelj Srca na razdoblje od dvije godine iz redova urednika časopisa uključenih u Hrčak, izdavača časopisa uključenih u Hrčak te stručnjaka iz područja informacijskih znanosti, posebno knjižničarstva.

Ministarstvo nadležno za znanost može imenovati svojeg predstavnika u Savjet Hrčka.

Članak 29.

Osnovne zadaće Savjeta Hrčka su:

- formulira i zastupa interese korisničke zajednice kroz prikupljanje prijedloga korisnika portala Hrčak i predlaganje novih funkcionalnosti i osobina korisničkog sučelja portala Hrčak te predlaganje prioriteta njihove implementacije
- predlaže politike funkcioniranja portala, posebno u vezi s njegovim sadržajem, vrstom objekata, normativom opisivanja objekata, povezivanjem portala Hrčak s drugim sustavima u Republici Hrvatskoj i svijetu, uporabom metapodataka i samih radova (podataka) portala Hrčak od strane korisnika i drugih sustava
- donosi jasne kriterije za uvrštavanje časopisa u Hrčak na temelju kojih tim Hrčka postupa kod odlučivanja o zahtjevima za uvrštavanje u Hrčak
- donosi odluke o prigovorima na odluke tima Hrčka o uvrštavanju časopisa
- donosi odluke o suspenziji časopisa u Hrčku
- aktivno predlaže elemente godišnjeg plana razvoja portala Hrčak
- raspravlja i daje mišljenje o cjelovitom godišnjem planu razvoja portala Hrčak koji predloži Srce.

Članak 30.

Mandat Savjeta traje dvije godine od dana imenovanja.

Predsjednik Savjeta organizira i koordinira rad Savjeta, saziva sjednice Savjeta te osigurava pravovremeno donošenje odluka. Predsjednik Savjeta može ovlastiti druge članove Savjeta za aktivnosti iz svoje nadležnosti.

Sjednice Savjeta održavaju se na sastancima ili *online* uz uporabu videokonferencijskih sustava. Pojedini članovi Savjeta mogu sudjelovati *online* i na sastancima. Na sjednice Savjeta obavezno se poziva i odgovorna osoba Srca nadležna za održavanje i razvoj portala Hrčak.

Na sjednicama Savjeta sastavljaju se bilješke u kojima se obavezno konstatiraju zaključci i odluke donesene na sjednici. Bilješka se, nakon verifikacije od strane Savjeta, dostavlja Srcu na adresu hrcak@srce.hr.

Savjet provodi rasprave i donosi odluke na sjednicama ili elektroničkom poštom. Komunikacija između članova Savjeta odvija se putem *mailing* liste hrcak-savjet@srce.hr.

Savjet odluke donosi konsenzusom, a kada to nije moguće, većinom svih glasova članova Savjeta. Odluke ili stavove koje Savjet donese izvan sjednica Savjeta predsjednik Savjeta, ili osoba koju on odredi, dostavlja Srcu na adresu hrcak@srce.hr.

Savjet komunicira s uredništvima časopisa putem liste hrcak-l@srce.hr koju administrira Srce.

Tehničku i administrativnu potporu radu Savjeta osigurava tim Hrčka.

Prvu sjednicu Savjeta saziva ravnatelj Srca.

Bilješke sa sjednica Savjeta i odluke Savjeta objavljuju se na portalu Hrčak i/ili putem *mailing* liste Hrčka (hrcak-l@srce.hr).

9. ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

Članak 31.

Srce prikuplja i obrađuje osobne podatke tražene u obrascu zahtjeva za uvrštavanje časopisa u Hrčak radi pružanja odgovarajuće usluge. Prikupljeni osobni podaci neće se koristiti u druge svrhe niti će se prenositi trećim stranama.

Osobni podaci koje Srce prikuplja i obrađuje nužan su preduvjet za ugovorni odnos (koji nastaje podnošenjem zahtjeva za uvrštavanje časopisa u Hrčak) na temelju kojeg Srce pruža ovu uslugu.

Evidentiraju se sljedeći osobni podaci administratora časopisa u Hrčku:

- korisnička oznaka elektroničkog identiteta (iz sustava AAI@EduHr ili društvenih mreža)
- ime i prezime
- adresa elektroničke pošte
- telefonski broj
- podaci o aktivnosti u Hrčku (vrijeme pristupa, IP adresa, zahvati na sadržaju).

Članak 32.

Srce za potrebe časopisa, radi pružanja odgovarajuće usluge, obrađuje podatke o autorima i suradnicima časopisa. Evidentiraju se: ime i prezime, adresa elektroničke pošte, telefonski broj, ustanova zaposlenja, identifikator u Hrčku i identifikator ORCID (za osobe koje ga posjeduju).

Članak 33.

Srce će, radi osiguravanja trajne provjerljivosti i cjelovitosti podataka časopisa, osobne podatke iz članka 31. i 32. čuvati trajno.

Članak 34.

Radi pružanja usluge pregledavanja sadržaja i personaliziranog obavještanja, kao i osiguravanja pouzdanog rada cjelokupne usluge, Srce prikuplja i podatke svih korisnika (IP adresu, adresu elektroničke pošte, ime i prezime te korisničku oznaku u slučaju da korisnik želi personaliziranu uslugu) koji mogu omogućiti identifikaciju korisnika Hrčka.

Srce ove podatke čuva 24 mjeseca od prestanka korištenja usluge.

Članak 35.

Osobe čije podatke Srce obrađuje imaju pravo, pod uvjetima iz Opće uredbe o zaštiti podataka, na pristup osobnim podacima koje Srce prikuplja, pravo na brisanje (zaborav), pravo na ograničenje obrade, pravo na prenosivost podataka te pravo na ispravak osobnih podataka, ako su podatci neispravni ili su izmijenjeni.

Za pitanja vezana isključivo za zaštitu osobnih podataka potrebno je obratiti se službeniku za zaštitu podataka u Srcu na adresu zop@srce.hr ili poštom na adresu sjedišta Srca. Dodatne informacije objavljene su na *web*-stranicama Srca – www.srce.unizg.hr/kontakt.

Osoba čije podatke Srce obrađuje ima pravo podnijeti prigovor u vezi s prikupljanjem i obradom osobnih podataka nadzornom tijelu za zaštitu osobnih podataka u Republici Hrvatskoj.

10. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 36.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika donosi ravnatelj Srca.

Članak 37.

Srce zadržava pravo izmjene uvjeta korištenja Hrčka koji su propisani ovim Pravilnikom, o čemu će uredništva časopisa u Hrčku izvijestiti najmanje 30 dana unaprijed.

Članak 38.

Ovaj Pravilnik objavljuje se na *web*-stranicama Srca i stupa na snagu danom objave.

Za nadzor provođenja ovog Pravilnika zadužuje se pomoćnik ravnatelja za informacijsku i posredničku infrastrukturu.

